

Sygn. akt II UK 209/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 lipca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje
Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołania J. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 15 października 2014 r. stwierdzającej, że wnioskodawca podlegał obowiązkowo

ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 1 marca 2009 r. do 31 marca 2010 r. i od 9 kwietnia 2009 r. oraz od zmieniającej ją decyzji z dnia 1 grudnia 2014 r. stwierdzającej, że wnioskodawca podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 9 kwietnia 2010 r.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia. Wnioskodawca od dnia 1 września 2007 r. prowadzi na terenie Polski działalność gospodarczą. W dniu 9 kwietnia 2010 r. zawarł umowę o pracę ze słowacką firmą „G.” Umowa ta została rozwiązana z dniem 29 lutego 2012 r. W dniu 1 marca 2012 r. wnioskodawca zawarł umowę o pracę ze spółką „P.” s.r.o. z siedzibą w Słowacji. W umowach tych jako miejsce wykonywania pracy wskazano obszar działania firm, a więc terytorium Słowacji. Za wykonywaną pracę u pracodawców słowackich wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie w kwotach odpowiednio 130-140 zł miesięcznie w okresie od listopada 2010 r. do stycznia 2012 r. oraz niewiele ponad 140 zł miesięcznie w okresie od kwietnia 2012 r. do grudnia 2014 r. Wnioskodawca nie przedstawił w organie rentowym zaświadczenia na formularzu E-101 ze słowackiej instytucji zabezpieczenia społecznego, potwierdzającego obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym w Słowacji.

Sąd Okręgowy stwierdził, że przedmiotem sporu było ustalenie, czy w spornym okresie wnioskodawca podlegał w zakresie zabezpieczenia społecznego ustawodawstwu słowackiemu, wykonując na własny rachunek działalność gospodarczą w Polsce i jednocześnie pracę najemną u pracodawcy słowackiego. Powołując się na art. 11 ust. 1, art. 12 i art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 2004.166.1; dalej jako rozporządzenie podstawowe) oraz art. 14 ust. 5b i art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 2009.284.1; dalej jako rozporządzenie wykonawcze), Sąd Okręgowy uznał, że w ustalonym stanie faktycznym praca świadczona przez wnioskodawcę na rzecz pracodawców słowackich była pracą o charakterze marginalnym. Ponadto, zgodnie z art. 16

rozporządzenia obowiązkiem wnioskodawcy było poinformowanie organu rentowego o fakcie wykonywania pracy w dwóch państwach członkowskich, w tym przedłożenie zaświadczenia (na formularzu E-101) ze słowackiej instytucji zabezpieczenia społecznego, potwierdzającego obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym w Słowacji. Wnioskodawca takiego zaświadczenia nie przedłożył, a tym samym nie przedstawił organowi rentowemu dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia, wydanych przez instytucję państwa członkowskiego i stanowiących poświadczenie sytuacji danej osoby oraz dowodów potwierdzających, na podstawie których zostały wydane te dokumenty.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawcy.

W ocenie Sądu drugiej instancji, odwoływanie się do przepisów rozporządzeń podstawowego i wykonawczego jest bezprzedmiotowe, gdyż zaskarżone decyzje organu rentowego ich nie wymieniały i istota sprawy tego nie wymagała. Za istotną dla dokonania takiej oceny Sąd odwoławczy uznał okoliczność, że wnioskodawca nie wnosił o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych, a postępowanie przed organem rentowym zostało zainicjowane jego wnioskiem o dokonanie korekt dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych oraz o wydanie interpretacji w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej dla celów wystąpienia o umorzenie należności składowych. W wyniku tego wniosku organ rentowy wszczął z urzędu postępowanie w sprawie ustalenia okresów podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, zakończonego wydaniem zaskarżonej decyzji z dnia 15 października 2014 r. Po złożeniu przez wnioskodawcę odwołania od tej decyzji oraz zaświadczenia E-101 potwierdzającego podleganie ubezpieczeniom na Litwie w okresie od 1 marca 2009 r. do 1 marca 2012 r. z wypowiedzeniem umowy o pracę skutkującym skróceniem okresu, w którym obowiązuje to zaświadczenie do 1 kwietnia 2010 r., organ rentowy wydał decyzję zmieniającą z dnia 1 grudnia 2014 r., stwierdzającą podleganie wnioskodawcy od dnia 9 kwietnia 2010 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd drugiej instancji uznał, że - z uwagi na przedmiot wyznaczony granicami wniosku i zaskarżonych decyzji - postępowanie w sprawie nie zmierzało do ustalenia właściwego ustawodawstwa, ale do ustalenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym dla potrzeb umorzenia należności składowych. Zatem wnioskodawca dla wykazania, że w okresie prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlegał z jej tytułu obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, powinien wykazać stosownymi dokumentami, iż w tym okresie podlegał ubezpieczeniom z innego tytułu, tak jak uczynił to w odniesieniu do okresu od 1 marca 2009 r. do 31 marca 2010 r. Odnośnie do okresu od 9 kwietnia 2010 r. wnioskodawca nie złożył zaświadczenia na druku A1 od słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, potwierdzającego jego podleganie ustawodawstwu słowackiemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Ponadto, jak wynika z informacji złożonej przez organ rentowy w postępowaniu sądowym, słowacka instytucja zabezpieczenia społecznego nie potwierdziła podlegania wnioskodawcy w spornym okresie ustawodawstwu słowackiemu z tytułu stosunku pracy. Przedłożona przez wnioskodawcę w postępowaniu ubezpieczeniowym umowa o pracę nie podlegała ocenie w kontekście charakteru więzi prawnej łączącej go ze słowackim pracodawcą. O tym, czy dana aktywność zawodowa powoduje obowiązek ubezpieczenia na terytorium danego państwa władczo rozstrzygnąć może tylko organ tego państwa. Właściwą drogą prawną było więc wszczęcie przez wnioskodawcę procedury przed organem słowackim. To na ubezpieczonym spoczywa bowiem obowiązek złożenia dokumentów potwierdzających jego status ubezpieczeniowy, z których wywodzi on skutki prawne (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15). Natomiast poglądy zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12 oraz z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13 zostały wyrażone w sprawach wszczętych wnioskiem o ustalenie ustawodawstwa właściwego i z tego względu pozostają bez wpływu na treść rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego poprzez: 1) niewłaściwe zastosowanie art. 288 akapit 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) przez ich niezastosowanie i wydanie rozstrzygnięcia wyłącznie

na podstawie przepisów prawa krajowego (art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych) zamiast na podstawie przepisów rozporządzenia podstawowego, które miały pierwszeństwo zastosowania w przypadku transgranicznego zbiegu tytułów do ubezpieczeń; 2) błędną wykładnię art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego, przez co wyłączona została możliwość ustalenia prawa właściwego dla tego stosunku prawnego w inny sposób niż wskazany przez normę dotyczącą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, poprzez zaniechanie przez organ rentowy ustalenia w pierwszej kolejności ustawodawstwa właściwego, a zamiast tego bezpodstawne wydanie decyzji stwierdzającej podleganie przez skarżącego jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia 9 kwietnia 2010 r. do nadal, w sytuacji gdy skarżący nieprzerwanie dysponuje w spornym okresie ważnymi zgłoszeniami do słowackich ubezpieczeń społecznych z uwagi na zawarte umowy o pracę ze słowackimi pracodawcami i wykonywanie pracy najemnej na terytorium innego Państwa Członkowskiego, tj. Słowacji; 3) niewłaściwe zastosowanie art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia podstawowego, choć nie miał on zastosowania w niniejszej sprawie i dorozumiane przyjęcie ustawodawstwa polskiego bez wcześniejszego ustalenia chociażby ustawodawstwa właściwego o charakterze tymczasowym w sytuacji, gdy skarżący wykonuje nie tylko pracę na własny rachunek w Polsce, ale także wykonuje nieprzerwanie od dnia 9 kwietnia 2010 r. pracę najemną na Słowacji, w związku z tym zastosowanie do niego miał wyłącznie art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego; 4) niewłaściwe zastosowanie art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i doprowadzenie w rezultacie do sytuacji, w której skarżący wbrew przepisom rozporządzenia podlega w tym samym czasie ustawodawstwu dwóch różnych państw członkowskich, bowiem z tytułu pracy najemnej pozostaje zgłoszony do ubezpieczeń na Słowacji i jednocześnie na skutek wydania przez słowacką instytucję właściwą poświadczeń E 106 SK z dnia 28 maja 2010 r. oraz S1 SK z dnia 30 marca 2015 r. został objęty ubezpieczeniem zdrowotnym na Słowacji z tytułu zawartych umów o pracę; 5) niewłaściwą wykładnię art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego i przyjęcie, że posiadanie przez skarżącego formularza A1 (E-101) jest obligatoryjne i warunkuje zaliczenie

go w poczet ubezpieczonych na terytorium Słowacji, podczas gdy uzyskanie tego zaświadczenia zależy nie tylko od woli ubezpieczonego, ale jest przede wszystkim sfinalizowaniem prawidłowo przeprowadzonej procedury ustalania ustawodawstwa właściwego przy uwzględnieniu posiadanego przez skarżącego potwierdzenia zgłoszenia go do systemu ubezpieczeń z uwagi na zawarte umowy o pracę;

II. naruszenie prawa procesowego poprzez: 1) obrazę art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji i zaniechanie odniesienia się do nich, rozważenia ich i oceny ich zasadności, w szczególności zarzutu naruszenia art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego w związku z art. 1 ust. 2 lit. c w związku z art. 5 ust. 1, art. 6 i art. 16 rozporządzenia wykonawczego oraz art. 233 k.p.c. i wydanie zaskarżanego wyroku mimo braku obligatoryjnej współpracy między instytucjami właściwymi, ponieważ od dnia 9 kwietnia 2010 r. skarżący dysponuje ważnym zgłoszeniem do słowackich ubezpieczeń z tytułu kolejnych umów o pracę najemną wykonywaną na terytorium innego Państwa Członkowskiego, tj. Słowacji, a nieposiadanie dokumentu A1 wynika wyłącznie z zaniechania realizacji procedury ustalania ustawodawstwa właściwego przez organ rentowy; 2) naruszenie art. 16 ust. 2 w związku z art. 16 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego przez zaniechanie niezwłocznego określenia ustawodawstwa właściwego nie tylko zgodnie z informacjami wielokrotnie przekazanymi przez skarżącego, ale też informacjami powziętymi przez organ rentowy w toku postępowania w niniejszej sprawie, a zamiast tego przedwczesne wydanie decyzji stwierdzającej podleganie przez skarżącego jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym; 3) naruszenie art. 2 pkt 2 rozporządzenia wykonawczego przez zaniechanie zwrócenia się do instytucji słowackiej - *Socialnej Poistovnej* w celu uzyskania wszystkich danych niezbędnych dla ustanowienia i określenia praw i obowiązków skarżącego; 4) niezastosowanie art. 5 w związku z art. 16 ust. 2 i 3 rozporządzenia wykonawczego poprzez podważenie ważności umów o pracę, na podstawie których zostały wydane przez instytucję innego państwa członkowskiego dokumenty potwierdzające zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego w tym innym państwie członkowskim oraz podważenie ważności dokumentów potwierdzających zgłoszenie skarżącego do ubezpieczeń społecznych, a to ważnych na dzień wydania zaskarżanego wyroku

registracyjnych listów FO oraz wydanych na jego podstawie poświadczeń E 106 SK oraz S1 SK i bezterminowo ważnych słowackich odpowiedników karty EKUZ (*Europsky Preukaz Zdravotného Poistenia*), 5) naruszenie art. 1 ust. 2 lit. c w związku z art. 5 ust. 1, art. 6 i art. 16 rozporządzenia wykonawczego poprzez niedokonanie ustalenia ustawodawstwa właściwego, bez jednoczesnego obligatoryjnego powzięcia uzasadnionych wątpliwości w myśl art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego przez organ rentowy, który dysponował umową o pracę, *registracnym listem FO* oraz poświadczeniami E 106 SK, S1 SK i kartami EKUZ, co doprowadziło do zaniechania skutecznego w pełnym zakresie procedury dialogu i koncyliacji określonej tak w art. 6 i art. 16 rozporządzenia wykonawczego, jak i w postanowieniach Decyzji Nr A1 Komisji Administracyjnej z dnia 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielenia świadczeń na mocy rozporządzenia podstawowego w sytuacji, gdy w spornym okresie skarżący dysponuje ważnymi zgłoszeniami do ubezpieczeń słowackich.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy poprzez stwierdzenie, że od dnia 9 kwietnia 2010 r. do nadal podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, a zatem nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 9 kwietnia 2010 r. do nadal, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz uchylenie w całości poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji, albo o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji oraz decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna okazała się usprawiedliwiona.

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich

Unii Europejskiej opiera się na zasadzie, że osoby przemieszczające się na terytorium Unii podlegają systemowi zabezpieczenia tylko jednego państwa członkowskiego (art. 11 rozporządzenia podstawowego). Normę kolizyjną wskazującą na ustawodawstwo właściwe dla ubezpieczenia społecznego osoby normalnie wykonującej pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich Unii, służącą urzeczywistnieniu tej zasady, stanowi art. 13 ust. 3 rozporządzenia. W celu zapobiegnięcia podwójnemu podleganiu ubezpieczeniu społecznemu lub nieobjęciu ubezpieczeniem społecznym w żadnym państwie członkowskim, zachodzi potrzeba uruchomienia procedury concyliacyjnej określonej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Oznacza to, że wątpliwości dotyczących ustalenia ustawodawstwa właściwego instytucja miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej nie może sama rozstrzygać, ale musi dostosować się do trybu rozwiązywania sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego wskazanego w szczególności w art. 6, art. 15 i art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Co do zasady osoba, która weszła w stosunki ubezpieczenia społecznego o charakterze transgranicznym przez jednoczesne wykonywanie działalności w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, swoje uprawnienie do podlegania ubezpieczeniu społecznemu w jednym tylko kraju członkowskim może zrealizować składając wniosek o ustalenie ustawodawstwa właściwego do instytucji miejsca zamieszkania lub skorzystać z procedury umożliwiającej uzyskanie potwierdzenia podlegania wskazanemu przez niego ustawodawstwu poprzez złożenie wniosku o wydanie poświadczenia na formularzu A1 do instytucji miejsca wykonywania pracy najemnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16, LEX nr 2306376).

Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że skoro skarżący nie złożył ani wniosku o ustalenie ustawodawstwa właściwego, ani poświadczenia A1 potwierdzającego podleganie ustawodawstwu słowackiemu, zaś zaskarżone decyzje zostały wydane w wyniku postępowania zainicjowanego jego wnioskiem zmierzającym do umorzenia należności składowych, to przepisy koordynacyjne nie mają w sprawie zastosowania. Uszło jednak uwagi Sądu odwoławczego, że - jak wskazuje stan faktyczny sprawy - wydanie zaskarżonych decyzji nie było wynikiem wniosku skarżącego, ale wszczętego z urzędu przez organ rentowy

postępowania w sprawie ustalenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia przez skarżącego pozarolniczej działalności gospodarczej. W postępowaniu tym organ rentowy ustalił, że od dnia 9 kwietnia 2010 r. skarżący jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w słowackiej firmie, jednak mimo wezwania nie przedstawił poświadczenia na formularzu A1 ze słowackiej instytucji zabezpieczenia społecznego potwierdzającego podleganie ustawodawstwu tego kraju. Tymczasem w sytuacji, gdy ubezpieczony informuje o podjęciu pracy w innym kraju unijnym organ rentowy traci możliwość wydawania na podstawie prawa krajowego decyzji określających podleganie ubezpieczeniu społecznemu z racji prowadzenia działalności pozarolniczej. Konieczne jest bowiem w pierwszym rzędzie wyłonienie ustawodawstwa właściwego, przy czym jest to możliwe wyłącznie według procedury określonej w rozporządzeniu wykonawczym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., I UK 328/16, LEX nr 2389586). Zdaniem Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym niniejszą skargę kasacyjną, w razie poinformowania przez zainteresowanego o podjęciu pracy najemnej w innym państwie członkowskim i nieprzedłożenia przez niego poświadczenia na formularzu A1 potwierdzającego podleganie ustawodawstwu tego państwa, organ rentowy - w celu zapobiegnięcia podwójnemu (lub wielokrotnemu) podleganiu ubezpieczeniu społecznemu - jest obowiązany do wszczęcia procedury concyliacyjnej niezależnie od tego, czy postępowanie w przedmiocie ustalenia właściwego ustawodawstwa, a w konsekwencji podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w kraju miejsca zamieszkania, zostało wszczęte na skutek wniosku zainteresowanego, czy też z urzędu przez organ rentowy. Organ ten ani sądy nie mogą bowiem spowodować sytuacji, w której osoba prowadząca działalność gospodarczą i wykonująca pracę najemną w różnych państwach członkowskich Unii nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu lub że będzie podlegała ustawodawstwu więcej niż jednego państwa. Taki skutek jest niezgodny z celem art. 48-51 TWE (art. 39 i 42 w tekście skonsolidowanym), którym jest zapewnienie, aby pracownicy, w rezultacie wykorzystania prawa do swobodnego przepływu, nie tracili korzyści należnych im z zabezpieczenia społecznego na podstawie ustawodawstwa danego państwa

członkowskiego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47 i powołane tam orzeczenia).

Ze stanu faktycznego sprawy nie wynika, czy organ rentowy, pomimo poinformowania przez skarżącego o wykonywaniu działalności w dwóch państwach Unii Europejskiej i wszczęcia z urzędu postępowania w przedmiocie ustalenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej na terenie Polski, zainicjował i przeprowadził procedurę przestrzegającą właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych, przewidzianą w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Może na to wskazywać złożona przez ten organ w postępowaniu sądowym informacja, że „słowacka instytucja zabezpieczenia społecznego nie potwierdziła podlegania wnioskodawcy ustawodawstwu słowackiemu z tytułu stosunku pracy w przedmiotowym okresie”. Sąd drugiej instancji uchylił się jednak od poczynienia w tym zakresie stosownych ustaleń, błędnie przyjmując, że nie mają one znaczenia dla rozpoznania istoty sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz odpowiednio stosowanego art. 108 § 2 k.p.c.